

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
NEVELÉSI PROGRAM

Készítette:

Babák Sándorné
Igazgató
2007.

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

Tartalomjegyzék

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	3
1.1. Alapelvek:	3
1.2. Célok:.....	4
1.3. Feladataink a nevelés terén:.....	5
1.4. Eszközök, eljárások	6
1.5. Sikerkritériumok	7
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	9
3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	12
4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	14
5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység.....	16
6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	18
7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	20
8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	22
9. Az iskola egészségnevelési programja	24
9.1. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	24
9.2. A mindennapi testedzés feladatainak programja.....	29
10. Az iskola környezeti nevelési programja.....	32
11. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái.....	34
11.1. Szervezeti formák.....	34
11.2. A kapcsolattartás formái.....	34
Egyéb kapcsolatfelvétel:	35

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1. Alapelvek:

a/ Iskolánkban olyan belső iskolai légkör megteremtését szeretnénk, amelyben tanár, diák egyaránt jól érzi magát, ahol a tanuló is alkotó részese a tanítási-tanulási és nevelési folyamatnak. Az alábbi értékeket tartjuk a legfontosabbnak:

1. Egymás tiszteletben tartása, megbecsülése
2. A gyermekek bevonása az iskolai élet szervezésébe
3. Az egyéni érdeklődés, a képességek tiszteletben tartása
4. Optimális követelmények a diákokkal szemben
5. A pedagógus segítő támogatása a gyermekek a tanulmányi munkájában és a magánéletükben egyaránt

b/ Az egyének fejlesztését, képességeik, készségeik kibontását, továbbfejlődését a pedagógia eszközeivel a következőképpen biztosítjuk:

1. Tervszerű oktató-nevelő munkával biztosítjuk az alapkészségek fejlesztését.
2. Általános, jól hasznosítható alpműveltséget nyújtunk.
3. A gyermekek világszemléletének megalapozását magas színvonalú természeti és társadalmi ismereteket nyújtásával segítjük.
4. Az emberi humánus, az egyén és a közösség tisztelete áthatja tevékenységeinket.
5. Nemzeti kultúránk, történelmünk, népi hagyományaink megismertetésével egészséges hazaszeretetre nevelünk.

c/ A személyiségfejlesztés által szeretnénk elérni, hogy tanulóink nemes erkölcsi és egészséges testi, lelki tulajdonságokkal rendelkezzenek. Ezek a következők:

1. Humánus, erkölcsös, művelt, kötelességtudó, szüleit és nevelőit tisztelő, érdeklődő, nyitott a másság iránt is, kreatív, viselkedésében kulturált, udvarias, hazaszerető.
2. Egészségesen él, sportol, környezete tiszta; megjelenése ápoltság, az alkalomhoz illő.
3. Becsüli a munkát és az alkotó embert, ismeri a tanulás és az önképzés hatékony módszereit.

4. Életkorának megfelelő szinten ismeri nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket. Tiszteli más népek értékeit, az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit.

5. Ismeri és betartja a társadalom által elfogadott viselkedési normákat. Képes a közösségben egyéniségének és a közösségi élet szabályainak egyaránt megfelelni.

6. Beszéde, viselkedése kulturált.

Ez utóbbi tulajdonságok kialakítása érdekében törekedni kell a leghatékonyabb személyiségfejlesztésre.

1.2. Célok:

* A tudás közvetítése, az alapkészségek elsajátíttatása

- Célunk olyan alapvető ismeretek birtokába juttatni tanulóinkat, amelynek segítségével képesek bekapcsolódni az őket körülvevő környezet, a valós élet gyakorlatába. Megalapozzuk a tanulók értelmi-érzelmi nevelését, mind magasabb szintű tudását. Iskolánkban olyan nyitott, fogékony gyerekeket szeretnénk nevelni, akik igényes alapismeretekkel rendelkeznek, amelyek alapul szolgálnak egy magasabb szintű ismeret megszerzéséhez. Nagy súlyt fektetünk a logikus gondolkodási műveletek elsajátíttatására, amelynek segítségével önállóan is képesek lesznek önmaguk tudásának bővítésére, akár az élethosszig tartó tanulásra is.
- Célunk, hogy tanulóink ismereteik, kommunikációs készségeik birtokában /írás, olvasás, számolás, beszéd-kommunikáció, viselkedési kultúra/ igényesen élő, feladatokat vállaló, egymást segítő fiatalok legyenek.
- Célunk az általános emberi értékek megismertetése és elfogadtatása, modellálása:
 1. Humánus gondolkodás és viselkedés
 2. Egymásra figyelés, empátia, nyitottság
 3. Nyíltság, bizalom, elfogadás
 4. Értelmes rend és szabadság harmóniája
 5. Egyénben, személyiségben gondolkodás - nevelésben és oktatásban egyaránt - ugyanakkor a közösség, a „közös ügy” felelősségének vállalása
 6. Ismeretszerzés és képességfejlesztés helyes aránya
 7. Tudás, szakmai hozzáértés, a teljesítmény, az aktivitás elismerése

8. Pozitív gondolkodás, szeretet
9. Sikerorientáltság diák és pedagógus számára egyaránt
10. Szűkebb és tágabb környezetünk védelme
11. Ezen értékek hiteles képviselése

Speciális célok:

- Hagyományainknak megfelelően továbbra is kiemelten fejlesztjük a tanulók mozgáskultúráját, többféle lehetőséget biztosítunk a mozgásformák iránti igények ki-elégítésére. /Néptáncoktatás az alsó tagozaton, aerobic-, úszásoktatás, tanórán kívüli lehetőségként néptánc, mozgásművészet, különböző sportok kipróbálásának lehetősége a DSK-n belül/.
- Egészségesen fejlett személyiségek kialakításában jelentős szerepet szánunk az osztályfőnököknek, osztálytanítóknak. Tervszerű egészséges életmódra, életvitelre neveléssel, célszerű szokásrend kialakításával érhetik el a kitűzött célokat.
- A környezet és a természet szeretetére, védelmére sokrétű megközelítéssel kell nevelnünk. Mindennapi munkánkat át kell hatnia ennek a gondolatnak, a személyes példamutatás pedig a legfőbb nevelő erő.
- A néphagyományok ápolása áthatja egész iskolai oktató és nevelő tevékenységünket. Tanórákon és tanórán kívül szervezett programokon hívjuk fel a városi gyermekek figyelmét már elfeledett vagy tőlünk távoli szokásokra, játszóházat szervezünk, hogy közvetlen átéléssel ismerhessék meg a tanulók a néphagyományokat. Külön lehetőséget biztosítunk a kézműves foglalkozásokra.
- Gondoskodnunk kell a különböző képességű, illetve az eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről. Az integráltan nevelkedő tanítványaink beilleszkedését, tanulmányi munkáját folyamatosan segítjük.

1.3. Feladataink a nevelés terén:

Az iskolai tevékenységrendszernek a személyiség sokoldalú fejlesztésén kell alapulnia.

Az iskola feladata, hogy szilárd alapokat teremtsen, a fiatalokat tegye nyitottá, fogékonnyá az értékek befogadására és kreatívvá a megszerzett képességek birtokában. Minden tevékenységet a szemléletesség, a cselekedtetés, önálló munkáltatás és a differenciáltság hasson át.

Feladatunk feltárni azokat a belső lehetőségeket, ösztönző erőket, amelyek minden gyermekközösségben benne vannak. Kiindulni csakis jól motivált alapból lehet. A felfedezés öröme, a sikerélményhez jutás pozitív érzelmei megerősítik a tanulókat. Ki kell használni, hogy ma már nemcsak az iskolában juthatunk ismeretekhez. Nagyobb szerepet kell kapni az önálló olvasásnak, a szakkönyvek, az internet és egyéb információhordozók által megszerezhető tudásnak.

A nevelési feladatainkat át kell hatnia a következő elveknek:

- iskolai és szabadidős tevékenységek összegződésének elve
- kötelező és szabadon választható tevékenységek egységének elve
- fizikai-szellemi és az erkölcsi fejlődés egységének és egyenértékűségének elve
- az esélyegyenlőségre való törekvés elve.

A nevelési feladatok főbb területei:

- az élet tisztelete és védelme,
- a színvonalas alpműveltség, sokoldalúság, - egymás tisztelete, mások értékeinek megbecsülése,
- a másság elfogadása, tolerancia, pozitív gondolkodás,
- a szellemi és fizikai munka igénye, értéke,
- becsületesség, őszinteség, humanitás,
- a haza szeretete, múltunk, hagyományaink tisztelete,
- az etikus, életkornak megfelelő értékrend,
- a szép és értékes iránti igény,
- a természeti környezet megóvása,
- a reális énkép, helyes önismeret kialakítása,
- az alkotás örömeinek felfedeztetése, a sikerélmény motiváló hatásának felismertetése,
- a család szeretete, megbecsülése,

1.4. Eszközök, eljárások

A nevelési célok megvalósításában a pedagógusok a személyiségfejlesztésre irányuló eljárásokat és módszereket közvetlen vagy közvetett formában alkalmazzák.

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

<i>A nevelés területei</i>	<i>Közvetlen módszerek</i>	<i>Közvetett módszerek</i>
Szokások kialakítása	A követelmény felállítás Gyakoroltatás segítségével Folyamatos ellenőrzés Értékelés	Közös célok kitűzése Hagyományok kialakítása Követelés Ellenőrzés Ösztönzés
Magatartási modellek bemutatása	Elbeszélés Tények, jelenségek bemutatása Személyes példamutatás	A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése Irodalomból, művészetből hozott példa ismertetése
Tudatosítás (a meggyőződés kialakítása)	Magyarázat Beszélgetés A tanulók önálló elemző munkája	Vita

Az oktatási célok megvalósításában a tehetséggondozás és felzárkóztatás módszerei fontos szerepet kapnak.

1.5. Sikerkritériumok

- Nyolcadikosaink év végi vizsgaeredményeit minimum szinten a tanulók 90%-a teljesíti;
- A nyolcadikosok beiskolázása akkor sikeres, ha a tanulók 60 %-a az első helyen megjelölt iskolában folytathatja tanulmányait;
- Idegen nyelvtanításunk akkor sikeres, ha a nyolcadikosok vizsgája – melynek szintje alapfokú akkreditált vizsga szintjén összeállított feladatsort, és a nyelvvizsga feladattípusait tartalmazza -60 %-os eredményességgel a tanulók 70-ának sikerül;
- A felderített tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatása eredményeket, pozitív elmozdulást hoz;
- Az évismétlők száma a tanulólétszám 2 %-át nem haladja meg;

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- A problémás gyermekek közösségbe való beilleszkedése elfogadható szinten sikerül;
- A pedagógusok közötti elvándorlás, pályaelhagyás négyéves átlagban az 2 %-ot nem haladja meg.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola szerepe a gyermeki személyiség formálásában az utóbbi két évtizedben alapvető változáson ment át. Miközben az oktatásban az átadandó ismeretek megsokszorozódtak, kitért az iskola mint másodlagos szocializációs színtér feladatköre.

A családok hagyományos nevelő funkciói arányaiban és minőségében is megváltoztak, a megalapozó érzelmi nevelés egyre kiegyensúlyozatlanabb, és a szülőmodellek szilárdsága is fellazult. Az iskolai személyiségfejlesztésnek ezért sokszor a családi nevelés hiányosságait is pótolni kell, és a gyermeket érő külső hatások (negatív közösségi életminták, a tömegkommunikáció és a kortárs csoportok befolyása, a tárgyi értékek preferálása a humanisztikus értékekkel szemben) személyiségromboló, olykor veszélyeztető hatásait is kompenzálni kell.

Célunk: hogy az iskolai nevelés hatására sokoldalú, kreatív, reális önismerettel, önbizalommal rendelkező, a közösséget alakítani, építeni tudó, öntevékeny, nyitott, kiegyensúlyozott, alkotó személyiség bontakozzon ki. A cél eléréséhez elengedhetetlen a kulcskompetenciák fejlesztése, amelyek szükségesek az egyénnek a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalomba való beilleszkedéshez és a munkához.

Feladataink:

- A gyermek ismerje és tartsa tiszteletben az emberi együttélés alapvető szabályait, az emberi jogokat és az emberi méltóságot, legyen képes a családi, közösségi konfliktusok hatékony kezelésére, a pozitív döntéshozásra.
- **Rendelkezzék a tudatos állampolgári léttel, az aktív állampolgársággal összefüggő társadalmi ismeretekkel.** Értékrendjében fogalmazódjon meg a magyarság, az anyanyelv, a nemzeti történelem és kultúra hagyományainak tisztelete és megőrzésének szándéka.
- Alapvető attitűdje legyen a tolerancia, az empátia, más népek, nemzetiségek és kultúrák elfogadása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése egyéni, személyre szabott bánásmódot igényel, amely minden gyermeknek joga és szükséglete is egyben. **A kompetencia alapú oktatás keretei között az egyén szükségleteinek megfelelő egyéni fejlesztés, képességek szerinti differenciálás érvényesül a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon is.**

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

Eszközeink: (a személyiségfejlesztés a célokból adódóan minden nevelési területet áthatja)

- A pedagógus személyisége a legfőbb modell, így minden tanóra lehetőséget teremt a személyiségfejlesztésre.
- Az alsó tagozat 1-4. osztályában a beszélgetésórák, felső tagozatban az osztályfőnöki órák adnak lehetőséget a gyermeki személyiség pozitív irányú alakítására, az életvezetési ismeretek és készségek gyakoroltatására.
- Alsó tagozatban és 5. osztályban a drámapedagógia foglalkozás a maga speciális eszköztárával hatékonyan fejleszti a gyerekeket.
- Az 5. és 6. évfolyamon a választható tantárgyak között a személyiségfejlesztés ad lehetőséget az önismeret tudatos alakítására.
- A 7. évfolyamon az etika tantárgy keretén belül nyílik mód a morális kérdések megvitatására, a vitakészség fejlesztésére.

A személyiségfejlesztés sikere abban mérhető, hogy a kamaszkori vagy az esetleges későbbi életproblémák elkerülhetőek, ily módon prevenciónak is tekinthető.

A nevelőmunka főbb területei:

- a) **Értelmi nevelés:** Az értelmi képességek, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása és folyamatos fejlesztése. A világ megismerésére való igény kialakítása. A tudás tisztelete.
- b) **Erkölcsei nevelés:** Az alapvető erkölcsi értékek meggyőződéssé alakítása, morális kérdésekben pozitív döntéshozás, nyitottság a vitára.
- c) **Közösségi nevelés:** Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. Az együttműködési készség kialakítása. Az önismeret és a konfliktusmegoldó-készség fejlesztése. Mások véleményére való kíváncsiság a kommunikáció és a kulturált viselkedés képességeinek fejlesztése.
- d) **Érzelmi nevelés:** A természeti és társadalmi környezet jelenségeire, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása. A pozitív és negatív irányok megkülönböztetése a tanulói közösségekben. Az érzelmek hiteles képviselése, reális önismeret.
- e) **Munkára nevelés:** Az alkotások elismerésének, a munka fontosságának tudatosítása. Az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységek gyakoroltatása. Az akaratú tényező kibontakoztatása, mely szorgalommal és céltudatossággal párosul.

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- f) Nemzeti nevelés: A hazaszeretet érzésének felébresztése, az anyanyelv tisztelete, a szülőhaza múltjának és jelenének megismertetése, a népi hagyományok, a nemzeti kultúra megbecsülése.
- g) Állampolgári nevelés: A tanulók megismertetése az alapvető állampolgári jogokkal és kötelességekkel. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek iránt. A gyerekek fokozatos bevonása az iskolai és közösségi életbe, a demokrácia módszereinek megismertetése.
- h) Testi nevelés: A testmozgás iránti igény felkeltése, a testi képességek fejlesztése. Az egészséges életmódra, az egészségvédelemre való igény tudatos kialakítása és a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése.
- i) Művészeti nevelés: Különböző művészeti ágak, művészeti alkotások bemutatása által. Az igény felkeltése, hogy a tanulók saját maguk alkossanak, vegyenek részt közös művészeti munkában.
- j) Környezetvédelemre nevelés: A természet szeretetére, megismerésére való nevelés. A környezet tisztaságára, védelmére nevelés. Felelősségteljes magatartás kialakítása szűkebb és tágabb környezetünk iránt.
- k) Fogyasztóvédelemre nevelés: A környezet szempontjait is figyelembe vevő, ökológiailag tudatos fogyasztók nevelése. Kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, amely figyelembe veszi a minőséget, a gazdaságosságot és a takarékoságot.
- l) **Gazdálkodásra nevelés: Az egyén kezdeményezőképességének és vállalkozói kompetenciájának erősítése annak érdekében, hogy mindennapi életében céljai eléréséhez reális terveket tudjon készíteni és végrehajtani.**

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. A nevelés és oktatás egységének megteremtése a tanulók aktív közösségi életében valósulhat meg, amely az iskolai élet minden formájában jelen van, és közvetlen vagy közvetett módon jut érvényre.

Célunk:

a tanulók teljes életet éljenek az iskolai közösségben, alkalmazkodva a közösen megfogalmazott és elvárt értékekhez, magatartási szabályokhoz és viselkedésmintákhoz.

<i>Célok</i>	<i>Feladatok</i>
A tanulói közösségek és nevelői irányításuk megszervezése	A tanulói közösségek kialakítása, tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése. Információs és értékelő fórumok, keretek létrehozása. A tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vétele a tanulóközösségek szervezésében.
A tanulóközösségek és a közösségi élet tartalmának fejlesztése	A tanulóközösségek nyolc éven át tartó tudatos fejlesztése, érett, önmagát irányítani tudó közösséggé alakítása. A tolerancia gyakoroltatása etnikai, vallási, világnézeti, egészségi, anyagi és érzelmi téren. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók számára a közösség elfogadó magatartásának kialakítása.
Az önkormányzás képességének alakítása	A közösség összehangolt tevékenykedtetése hosszú távú cél elérése érdekében, munkájuk folyamatos értékelésével.
A közösségek tevékenységének szervezése	Tudatos tervezés és szervezés által a tanulói közösség tevékenységének irányítása. A közösségi tevékenység önállóságának fokozása.
A közösség egyéni arcultának, hagyományainak kialakítása	Az összetartást erősítő formai kereteknek, viselkedési formáknak és tevékenységeknek kialakítása, amelyek a közösség által elfogadott szabályok normarendszerébe épülnek és közösségi értékévé fejlőd-

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

	nek. A magyarságtudat erősítése, nemzeti és iskolai hagyományok ápolása. Iskolánk névadójának, Bókay Árpád életének, tevékenységének megismertetése. Iskolai ünnepek: évnyitó, ballagás, évzáró. Iskolai megemlékezések: október 6-a, október 23-a, március 15-e, magyar kultúra -, költészet -, Föld -, madarak, fák napja. Bókay-díj átadása. Iskolai évkönyv kiadása.
--	--

A tanulói közösségek fejlődése szempontjából jelentős szerepet kap a diákönkormányzat helyi szervezete. Céljuk főképpen a gyermeki jogok védelme, az érdekérvényesítés figyelemmel kísérése. Sok öntevékeny programot szerveznek, jó ötleteikkel segítik a közös együttlétek szervezését. A diákságot érintő kérdésekben számítunk véleményükre: pl. házirend, iskolai rendezvények. A gyermekek aktívan vesznek részt a diáksporkör munkájában is. A jól működő szakosztályok jelentős eredményeket tudnak felmutatni, osztályközösségen kívüli közösségformálásban is fontos szerepet kapnak. Az összetartozás, a közös cél összekovácsolta a művészeti csoportjaink tagjait is. A szülők nagy öröme ezek a programok elősegítik a gyermekek fejlődését, a szabadidő igényes és hasznos eltöltésére nevelnek.

4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Célunk:

- **Hatékony segítségnyújtás a rászoruló gyermekek részére a gyermekvédelmi feladatokat ellátó „szociális munkás”, valamint az iskola pedagógusainak közre működésével, komplex családgondozással.**
- **Tanulási esélyegyenlőség biztosítása**

Feladatok:

A) Prevenció:

1. Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítésének eszközei:
 - Rendszeres és kölcsönös kapcsolattartás a körzeti óvodákkal
 - Ún. szülői kérdőív kitöltése
 - A Nevelési Tanácsadóba került óvodások szakértői véleményének ismerete
2. Az iskolába ill. másik osztályba lépő új tanulók beilleszkedési nehézségeinek könnyítése, különös tekintettel a vidékről származó családoknál
 - Fokozott figyelem és segítség a tanulásban, az osztálytársakkal való kapcsolat és az iskolai hagyományok megismerése terén
 - A tanulók személyiségének megismerése, ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása
 - A tanulók tehetségjegyeinek feltárása
 - A tanulási nehézségek okainak megismerése
 - A segítségnyújtást szükség esetén a családra is ki kell terjeszteni.
3. Megfelelő önértékelés, konfliktuskezelés, kommunikáció kialakítása:
 - Lehetőleg személyre szabott, elfogadó bánásmód az iskola minden tanulójaival
 - Személyiségfejlesztés, mentálhigiénés programok, pszicho-dráma, közösségépítő játékok
4. Szülők iskolája
 - Külső szakemberek bevonásával, felvilágosító, vitaindító beszélgetések szervezése a nevelési nehézségekről, örömeikről
 - Pedagógusok továbbképzése:

- Személyiségfejlesztés segítését szolgáló továbbképzések szervezése (pl. Csendes Éva-program, Gordon, tranzakció-analízis stb.)

B) Korai felismerés és segítségnyújtás:

1. A gyermekek viselkedésének legapróbb módosulásait érzékelni, jelezni kell. Az okok meghatározása (pl. családon belüli érzelmi okok, agresszió, betegség, szociális gondok, drog, iskolai gondok, stb.)
2. Az okok felderítésében és azok megszüntetésében is fontos eszköz lehet a megértést, elfogadást tükröző segítő beszélgetés a gyerekekkel és szükség esetén a család többi tagjával is.
3. Az iskolában jelentkező problémákat a segíteni akarás szándékának éreztetésével kell jelezni a szülőknek.
4. Családlátogatás
5. A probléma kezelésének egyéni stratégiáját kell kialakítani, melyet rugalmasan, mindig a helyzetnek megfelelően kell módosítani. Szükség esetén az osztály és a szülői közösséget is bevonva. Az egyéni segítségnyújtás érdekében felzárkóztató foglalkozások, napközi otthonos ellátás, tanulószobai foglalkoztatás biztosítása.
6. Fejlesztő foglalkozások: [a kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása, bővítése az egyénhez igazodó módszerekkel](#)
7. Tanulási nehézség esetén a programban leírt módszerek, [tanulásszervezési eljárások](#) alkalmazása.
8. [Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési és értékelési eljárások](#)
9. Szükség esetén külső szakemberek bevonása:
 - iskolapszichológus (pszichoterápia), szülőknek, pedagógusoknak nevelési tanácsadás, önismereti csoport szervezése 7. és 8. osztályos tanulóknak.
 - esetmegbeszélő konferencia
 - Nevelési Tanácsadó szakszolgáltatásainak igénybe vétele (szakembereket hívunk segítségül)
 - veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése
 - anyagi, szociális probléma esetén a Családsegítő Szolgálat, önkormányzati szociális segítségnyújtás igénybevétele

5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Tehetségnek azt tartjuk, aki három tulajdonságot: az átlagon felüli képességeket, a feladatalkötelezettséget és a kreativitást integrálni tudja.

Az átlagon felüli képességek megnyilvánulhatnak intellektuális, művészi, pszichomotoros vagy szociális képességekben.

A feladatalkötelezettség tisztán személyiségjegyekből áll. Legfontosabb jelei a kíváncsiság, az érdeklődés, a kitartás.

A kreativitás eredetiséget, alkotóképességet, másképp gondolkodást, szokatlan, új megoldások keresését, megtalálását jelenti.

Célunk: iskolánk tehetséges tanulói mellett, hogy megtalálják helyüket a közösségben, kapjanak arra lehetőséget, hogy különleges képességeiknek megfelelő képzésben, fejlesztésben részesüljenek, és azt kibontakoztathassák.

Feladataink: felismerni a tehetségeket. A pedagógus figyelje a tanulók testi-fizikai, idegrendszeri, intellektuális, emocionális tulajdonságait, biztosítsa a tehetséges tanulók optimális fejlődéséhez szükséges speciális feltételeket.

Eljárások: fejlesztési eljárásainkat minden esetben a tanuló szüleinek egyetértésével kell megszervezni.

A tehetséggondozás módjai a tanítási órákon:

- tanórai csoportos és egyéni differenciálás
- önálló tanulás, projektkészítés, egyéni kiselőadás, beszámoló, pályázatírás
- emelt szintű, ill. nívócsoportok: az idegen nyelvek és a matematika tanulására.

A tanítási órán kívüli tehetséggondozás, képességfejlesztés:

- szakkörök, tehetséggondozó foglalkozások szervezése (matematikából, fizikából, történelemből, angolból, németből, újságíró, művészeti, könyvtár, sport, életmód szakkörök működtetése)
- vers- és prózamondó képességek fejlesztése egyéni foglalkozással
- tanulmányi versenyekre való időszakos felkészítés
- középiskolai előkészítők szervezése
- feladatmegoldó, levelező versenyekre való felkészítés

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- szabadidős tevékenységek: énekkar, néptánc, drámafoglalkozások, tömegsport, diáksporkör
- nyári táborok szervezése (művészeti tábor, természetjáró tábor, stb.)

Lehetőséget biztosítunk egyedi esetekben más tehetséggondozó módokra:

- gyorsítás, léptetés, amelynek során egyszerre több év anyagát sajátíthatja el a tanuló
- gazdagítás, dúsítás, amely során mást, többet vagy az érdeklődési körüknek megfelelő anyagot tanulhatnak kiegészítésként

Különleges figyelmet kell szentelnünk az alulteljesítő tehetségeknek, akiket bizonyos részképességek zavara vagy magatartási, beilleszkedési problémák akadályoznak tehetségük, képességük kibontakoztatásában. A rejtett képességek felmérésére szakemberek (Nevelési Tanácsadó, Pedagógiai Szolgálat) segítségét vesszük igénybe. A szakvéleményük alapján a gyerekeket tehetséggondozó vagy felzárkóztató csoportba irányítjuk.

6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gazdasági, társadalmi változások a családi életben felhalmozódó problémák kihatnak a gyermekek nevelésére, gondozására. A veszélyt okozó tényezők sokfélék: a szegénység vagy éppen a jólét, a munkanélküliség, az alkohol vagy az ezekből fakadó feszültség, agresszió, stb., amelyek kihatnak (kihathatnak) a gyermek biológiai-fiziológiai, szociális és pszichés fejlődésére egyaránt.

Célok:

Iskolánkban a gyermek- és az ifjúságvédelem célja, hogy megelőzze, elhárítsa vagy enyhítse a gyerekre ható károsodásokat, amelyek a személyiségfejlődést megzavarják vagy gátolják, másrészt segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyerek egyénileg és társadalmilag is értékes képességinek kibontakoztatásához és fejlesztéséhez.

Feladatok:

Az iskola gyermekvédelmi munkáját önálló szociális munkás végzi. Az ő feladata, hogy segítse és összehangolja az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységét. Nagy hangsúlyt fektet a családon belüli szemléletre, így a megoldási stratégiákat az egész család bevonásával, gondozásával kell végeznie. Iskolánkban minden pedagógus szerepet kap a gyermekvédelmi munkában.

Eszközök, eljárások:

- 1) A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók felmérése és nyilvántartása a pedagógusok, szülők, védőnő, osztálytársak, stb. segítségével.
- 2) Kapcsolatfelvétel az érintett tanulókkal, családokkal, egyéni beszélgetés, családlátogatás, szülői értekezlet során.
- 3) A tanulási, beilleszkedési és magatartási problémák okainak pontos felmérése és egyénre szabott megoldási módok kialakítása

Szociális okok kezelése, segélyek támogatások ismertetése, intézése.

- 4) Rendkívül fontos a gyerekekkel kialakított őszinte, érzelmet kifejező kapcsolat.
- 5) Az érintett tanulók, családok figyelemmel kísérése (tanulás, napközi, szabadidő, beilleszkedés a közösségbe, életvezetés stb.)

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- 6) Szükség esetén külső szakemberek, intézmények bevonása a munkába (iskolapszichológus, Nevelési Tanácsadó, Mentálhigiénés Központ, védőnő, Családsegítő Szolgálat, Ifjúsági Iroda, Önkormányzat, egyéb alapítványok, civil intézmények stb.)
- 7) Külön ki kell térni a Gyermekjóléti Szolgálat szerepére. A gyerekek megóvása, védelme adott esetben túlmutathat az iskola lehetőségein. Súlyos veszélyeztetettség esetén jelezni kell a problémát a Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- 8) A gyerekek, a szülők, a pedagógusok tájékoztatása az igénybe vehető iskolai és egyéb gyermekvédelmi intézmények feladatairól, elérhetőségükről. gyermekvédelmi feladatok folyamatos aktualizálása.
- 9) Prevenációs, egészségvédő, mentálhigiénés programok figyelemmel kísérése, új programok felkutatása, ismertetése, bevezetésének szorgalmazása (pl. DADA, Csendes Éva program, Drog stop, Éld az életed, Sziget Drog információs Alapítvány)
- 10) Szülők iskolája c. rendezvény szervezése
- 11) A pedagógusok személyiségfejlesztése
- 12) Szakirodalom, újabb pedagógiai módszerek, eszközök tanulmányozása, terjesztése, alkalmazása.
- 13) A nevelési Tanácsadó munkatársaival szorosabb kapcsolat kialakítása.
- 14) Pályázatok figyelemmel kísérése, közzététele, készítése.
- 15) Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, ill. a speciális intézmények megkeresése.
- 16) A gyerekek előítélet-mentes gondolkodásának segítése, illetve a már meglévő előítéletek enyhítése. Beszélgetések, előadások a témáról, lehetőleg az adott kisebbségi származású előadó bevonásával.
- 17) Gyermekjogok érvényesülésének figyelemmel kísérése, kapcsolat a Diákönkormányzattal.

7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási zavarokból (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia), a tanulási folyamat során felismert részképeség-zavarokból (vizuális és auditív észlelés és differenciálás, a téri tájékozódás, a szerialitás stb.) és a családi, környezeti háttérből fakadó tanulási kudarcok hatékony kezelése, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése. Ennek érdekében a frontális munka mellett alkalmazzuk a kooperatív tanulási technikát, ami lehetővé teszi a személyre szabott tanulást, és segíti a beilleszkedést is. A felzárkóztató fejlesztés az 1-8. évfolyamokon történik. Iskolánkban fejlesztőpedagógusok alkalmazásával biztosítjuk a szakszerű foglalkozásokat. A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása érdekében szoros kapcsolatot alakítunk ki a gyermekvédelmi felelőssel. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre különösen nagy figyelmet fordítunk, a velük kapcsolatos teendőinket az intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv tartalmazza. A helyi tantervben szabályozzuk egyedi esetekben az értékelés és minősítés formáit. A problémák kezelése szoros kapcsolatot igényel a Nevelési Tanácsadó munkatársaival (pszichológus, fejlesztőpedagógus).

Célunk: a tanulási problémákkal küzdő tanulók mielőbbi felismerése, számukra a megfelelő fejlesztő eljárás kidolgozása, a sikeres tanuláshoz szükséges kognitív képességek hatékony fejlesztése, ezáltal az esélykülönbségek csökkentése.

Feladataink:

1. Jelzőrendszer kiépítése a problémák minél gyorsabb észlelése érdekében
 - Elsősök képességeinek feltérképezése a Difer módszerrel
 - Elsős és magasabb évfolyamra járó tanulók Nevelési Tanácsadó beutaló űrlapjának kitöltése a fejlesztő pedagógusok felmérései, az osztályfőnökök és az osztályban tanító egyéb pedagógusok jelzései alapján
 - Kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás a Nevelési Tanácsadóval, a tanulók ottani útjának nyomon követése
 - Szakvélemény eljuttatása az érdekelteknek
2. A TMB-s tanulókkal való foglalkozás során követendő eljárások
 - Minden érintett tanulóról dokumentációt állítunk össze, amely kötelezően tartalmazza a szakvéleményt, a fejlesztési tervet, az egyéni haladási tervet, valamint a tanuló egyéni sajátosságai szerint más anyagokat, ide értve a tanuló dolgozatait azokból a tantárgyakból, amelyek esetében egyéni haladási ütemet kell kidolgozni.

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- A szakvélemény elemzése alapján a fejlesztő pedagógus elkészíti a részképesség-zavarok megszüntetésére irányuló fejlesztési tervét, szükség esetén a pszichológus bevonásával
- A helyi tanterv 5. fejezet 12. pontja (A felzárkóztatásra szoruló tanulók értékelésének módja) szerint a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján egyéni haladási terv készül, mely a következő pontokat tartalmazza:
 - Az 1993. évi LXXIX. törvény 30.§ (7.) bek. alapján
 - Tanuló személyi adatai (név, osztály)
 - Szakvélemény érvényessége
 - Szakvélemény szerinti diagnózis
 - Szakvélemény által megnevezett tantárgyak, vagy a szakvélemény által megnevezett kompetenciákból levezethető tantárgyak
 - A tantárgyakra vonatkozó egyéni eszközök
 - A szülő és az érintett tanuló tájékoztatásának módját és idejét, valamint jogait és kötelezettségeiket az egyéni haladási program megvalósítása során.
- Az. 1993. évi LXXIX. törvény 30.§ (9.) bek. alapján (felmentve egy vagy több tantárgyból az értékelés alól)
 - Tanuló személyi adatai (név, osztály)
 - Szakvélemény érvényessége
 - Szakvélemény szerinti diagnózis
 - Felmentve értékelés alól az alábbi tantárgyakból
 - Szakvélemény által megnevezett tantárgyak, vagy a szakvélemény által megnevezett kompetenciákból levezethető tantárgyak
 - Szakvélemény által megnevezett tantárgyak szintfelmérőinek eredményei
 - Szakvélemény által megnevezett tantárgyak témakörönkénti követelményei
 - A tantárgyakra vonatkozó egyéni eszközök
 - A szülő és az érintett tanuló tájékoztatásának módját és idejét, valamint jogait és kötelezettségeiket az egyéni haladási program megvalósítása során

8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

„A gyermek személyisége, viselkedése, illetve valamilyen viselkedészavara kizárólag közvetlen környezete, családja ismeretében érthető meg és javítható.”

A neveléssel kapcsolatos feladatok:

- a gyermekvédelmi problémák feltárása
- a személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek (önismereti, kommunikációs, konfliktuskezelő, relaxációs játékok, gyakorlatok, programok)
- az eltérő helyzetű és szükségletű gyermekek célzott, speciális kezelése, foglalkoztatása, fejlesztése, tanácsadás
- a szülők szemléletformálása, megnyerése, bevonása a tudatos személyiségformálásba, tanácsadás,
- a gyermekvédelmi problémával küszködő tanulók szüleivel speciális pedagógiai bánásmód alkalmazása (személyiségfejlesztő foglalkozások, közös sportprogramok, családi kirándulás és táborozás), megnyerésük külső segítő intézmények és szakemberek szolgáltatásainak, támogatásának igénybevételére
- speciális szakemberek széleskörű bevonása, foglalkoztatása, együttműködés külső segítő intézményekkel (orvos, védőnő, pszichológus, fejlesztő pedagógus, család-gondozó stb.)
- egészségvédő programok, pályaválasztás (önismeret, döntéshozatal, stresszkezelés)
- a gyermekek számára hasznos, tartalmas élményt nyújtó szabadidős (délutáni, hétvégi, szünidei) programok biztosítása, ezek figyelemmel kísérése
- indulási hátrányok csökkentése (személyiség fejlesztő foglalkozás)
- tanulmányi eredményeik figyelemmel kísérése, megbeszélése az osztályfőnökökkel, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának biztosítása (pl. fejlesztő csoport, önismereti csoport szervezése, tanulási technikák megismerése, önálló tanulás szokásainak kialakítása, felzárkóztatás, korrepetálás)
- differenciált, egyéni foglalkozás, törődés a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekkel
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tehetség gondozása
- különös odafigyelés a gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, intézkedések a hátrányos helyzetű tanulók esetében

Anyagi segítséggel kapcsolatos feladatok:

- az étkezési támogatás elbírálása minden félév elején (a család anyagi helyzetétől függően ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása)
- a tankönyv-támogatás mértékének megítélése tanév elején
- az iskola által kezelt rendszeres gyermekvédelmi támogatás intézése, tanszervásárlás
- javaslat karácsonyi segélyre
- segélyek igénylése és intézése az iskola kihelyezett programjaihoz (erdei iskola, táborok)
- a táborokba történő jelentkezések elősegítése
- a rendkívüli segélyek, illetve a természetbeni juttatás igénylése, folyamatos intézése
- pályázatok figyelése, pályázaton való részvétel.

9. Az iskola egészségnevelési programja

Mottó: Ép testben ép lélek!

9.1. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Céljaink: Az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

- a tanulók **egészséges** életvitelének, **környezettudatos magatartásformáinak kialakítása**; az egészségkárosító szokások, anyagok élő szervezetre gyakorolt káros hatásainak megismertetése, azok elutasítása
- a prevenció fontossága, a betegségek **megelőzésének módjai**
- **tanulóink legyenek toleránsak és segítőkészek az eltérő fejlődésű és fogyatékos emberekkel**
- a tanulók felkészítése arra, hogy az **önálló életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni**
- tudatosítani az ifjúságban, hogy az egészség, a kiegyensúlyozott életvitel a stresszmentes, boldog, sikeres élet nélkülözhetetlen feltétele

Feladataink:

- az iskola tárgyi és személyi feltételeinek biztosításával megteremtjük a nevelő-oktató munka egészséges és biztonságos feltételeit (balesetmentesség, biztonságos, higiénikus környezet)
- törekedni a helyes önismeretre; az eredményes tanulási módszerek, a rendezett környezet, a hasznos- és helyes szabadidő eltöltési formák megismertetésére
- megtanítani a tanulókat a helyes táplálkozásra, a higiéniai szokásokra, a mindennapi testedzés fontosságára; felkészíteni őket a kamaszkorban bekövetkező változásokra, a nemi szerepekhez kötődő helyes viselkedésformára
- megismertetjük a környezetünkben előforduló veszélyforrásait, a baleset-megelőzés lehetőségeit, az elsősegélynyújtás fontosságát, módjait
- **a tanulók fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartásukat**
- a tanulóknak kialakítani saját fizikai és lelki egészségért való felelősséget.

Kiemelt feladat a prevenció:

A prevenciónak több formáját ismerjük. Az elsődleges prevenció: az egészséget támogató életmód gyakorlására és a környezeti károsító tényezők kiiktatására irányuló erőfeszítéseket jelenti. A másodlagos prevenció körébe tartoznak az egészséges emberek között végzett időszakos vizsgálatok, melyeknek célja a betegségek megelőzése.

Módszerek:

- biztosítjuk a rendszeres iskolaorvosi és iskolafogászati vizsgálatok és szűrések megszervezését;
- felvilágosító előadások, egészségnapok szervezése;
- a tananyaghoz kapcsolódó csoportos gyakorlati foglalkozások szervezése;
- az ÖKOPROGRAM részeként helyes életvezetési szokások kialakítása;
- szoros kapcsolattartás a szülői házzal;
- szoros kapcsolattartás a társintézmények képviselőivel (egészségügyi szolgálat, ÁNTSZ)
- az iskolai tevékenységi formák mindegyikére kiterjesztjük az egészségfejlesztés feladatait (tanórák, napközis foglalkozások, szakkörök, sportkörök, iskolai alkalmi programok, versenyek)

Eljárások:

Az egészségnevelés folyamata: rávezetés, felvilágosítás, meggyőzés, modellépítés, környezetalakítás, visszacsatolás, beépülés. Az életkor adta lehetőségeken alapuló egészségfejlesztés

6-10 éves korban:

Az önellátással kapcsolatos aktuális feladatok osztályfőnöki, testnevelési, környezetismeret-órán:

pl. évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés

rendszeres és alapos tisztálkodás

egészséges és kulturált étkezés (az étkező szünetek rendje)

A testi felépítés megerősítése testnevelés órán, edzésen, sportversenyen, szakkörön:

pl. a kielégítő alvás és a fizikai aktivitás szerepe

az egészséges, szép test fontosságának felismerése

az erő, gyorsaság, kitartás fejlesztése

a testi készenlét elemeinek megtanítása (bemelegítés)

Családi életre nevelés osztályfőnöki, magyar irodalom, idegen nyelv, ének, környezetismeret/természetismeret-órán:

pl. másokról való gondoskodás, egymás kiszolgálása szerepjátékok formájában

empatikus készségek fejlesztése (idősek, kisgyerekek, betegek ápolása, segítése)

11-14 éves korban:

A kulturált külső megjelenés összetevőinek tisztázása osztályfőnöki órán, szakkörön stb.:

pl. az egészséges testápolás fontossága és a felesleges kozmetikumok használata

az egészséges táplálkozás szerepe a pubertás korban (technika, egészségtan, biológia, kémia tantárgy keretében)

a fogyókúra veszélyeinek tudatosítása (biológia és kémia órán)

A testi átalakulásra való felkészülés (osztályfőnöki, természetismeret, biológia és kémia órán):

pl. mozgáskultúra fejlesztése (tánc, torna, akrobatikus elemek)

fizikai állóképesség, erőnlét továbbfejlesztése (fizikai megterheléssel járó sporttevékenység)

a szexuális érés okozta változások tudatosítása (osztályfőnöki, biológia órán, felvilágosításon)

Segítségnyújtási képességek fejlesztése (osztályfőnöki, biológiaórán, elsősegélynyújtási foglalkozásokon:

pl. a rosszullét vagy baleset miatti elsősegélynyújtáshoz szükséges ismeretek megtanulása, a mentők szakszerű hívása

az egyszerűbb betegségek felismerése és a laikus gyógyítás alapjai

önismereti feladatok, polgárvédelmi és önmentési képességek fejlesztése

Eszközök:

Külső és belső segítők: szülők, SZMK, iskolaorvos, védőnő, pszichológus, pedagógiai intézet, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Rendőrség, egyházak, alapítványok, drogügyi koordinátor, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, egészségnevelő, speciális munkaközösségek stb.

Az iskolai programok színterei a tanítási óra, órán kívüli munka, mely megvalósulhat az iskolában és iskolán kívül is. A gyerekeknek, szülőknek, pedagógusoknak szervezett programokon kívül az egészségügyi prevenció, a tárgyi környezet közegészségügyi feltételei, a közétkeztetés feladatai is az egészségnevelési program része. A feladatok teljesítésében meghatározott feladatköre van az iskola-egészségügyi szolgálat szakembereinek és az iskola pedagógusainak. Az egészségügyi vizsgálatok nagy része pontosan tervezhető, de üdülés, táborozás, iskolai alkalmasság előzetes véleményezésekor is sort kell keríteni orvosi vizsgálatokra. Ezek tervezése, rögzítése azért is szükséges, hogy a pedagógus tudjon segíteni az egészségügyi hálózatnak, hogy a gyermekek részt vegyenek a vizsgálatokon. A közegészségügyi szabályok, feltételek biztosítása és betartatása az intézményvezetés feladata. Az oktatási-nevelési tevékenység közegészségügyi normáinak betartása (tanulók terhelése, szabadidő igény figyelembevétele, szabadidő-eltöltés módszerei stb.) pedig minden pedagógus feladata.

1. Az egészséges és produktív felnőtt életre való felkészítésnek az élet minden területét fel kell ölelnie:

- egészséges táplálkozás
- egészségtudatos testápolási szokások
- rendszeres testmozgás
- lelki egészség, harmonikus életvitel
- függőségre vezető szokások (kávé, cigaretta, alkohol, drog) kerülése
- emberi kapcsolatok ápolása (konfliktuskezelés és kommunikáció)
- átgondolt szexuális magatartás
- családi életre nevelés
- szándékos és véletlen balesetek megelőzése.

2. Az iskolai egészségfejlesztés eredményességében és a tanulók egészségtudatának megszilárdításában fontos szerepet játszik

- az - iskolai és iskolán kívüli nevelés

- a prevenció
- a nemekhez igazított pedagógia
- a pozitív énkép kialakítása
- az egészséges életstílus-modell megteremtése
- a hatékony kommunikáció (empátia, tolerancia)
- a demokratikus környezet
- az „élni tudás” elvének érvényesítése
- a konfliktuskezelési, illetve tanulás-módszertani ismeretek megléte
- a felnőttek példamutatása
- a kortárs oktatók bevonása

3. Az iskolai egészségfejlesztés történhet

- osztályfőnöki, környezetismeret, biológia, kémia, ill. testnevelés órán történő egészségnevelés
- alkalmi esemény (sportnap, akció, egészségnap, egészség hét)
- önfelkészítő tréningek
- kiscsoportos megbeszélések
- rendszeresen ismétlődő foglalkozás vagy verseny
- mindennapos sporttevékenység, testnevelés óra
- sportkör, szakkör, klubfoglalkozás vagy
- egyéb lehetőségek (előadás, bemutató, filmvetítés, verseny) keretei között.

4. Tanórán kívüli (óráközi szünetekben vagy tanítás után folyó) egészségnevelő módszerek alkalmazása:

játék lehetőségek,

fejlesztő eszközök biztosítása,

az érzékszervek működésének finomítása,

lazítási technikák gyakoroltatása,

a helyes légzéstechnika megtanítása,

kondicionáló eszközökkel és tevékenységekkel való megismerkedés,

mozgáskoordinációs képességek javítása, életvezetési modellek gyűjtése és utánzása, stb.

5. Az egészséges életmódra irányuló kiegészítő tanulói tevékenységek:

- felkészülés és előadás az egészséges életmódra nevelés egyes témaköreiben
- az egészségfejlesztéshez, drogmegelőzéshez kapcsolódó témák és szaktárgyak összekapcsolása
- a kortárssegítés módszereinek elsajátítása és gyakorlása
- plakátok és versenyfeladatok készítése iskolai rendezvényekhez-vetélkedőkhöz
- diákműsorok készítése és újságcikkek írása

A különböző tantárgyak helyi tanterveibe kell beépíteni a szaktárgyakhoz kapcsolódó egészségvédő ismereteket. Az iskolapszichológus, iskolaorvos, védőnő, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, balesetvédelmi felelős a program speciális területeinek kidolgozásában működnek közre. Egy-egy területen végzett munka eredményvizsgálatát és a szűrővizsgálatok, alkalmassági vizsgálatok rögzítését is. A gyermekkori szűrővizsgálatoknak rendeletben megszabott menet van, az ezzel kapcsolatos megállapítások, szakmai vélemények fontosak a pedagógusok számára, hogy az egészségnevelő munkájukat pontosabban tudják végezni. Az állapotfelméréshez csak azokat a táblázatokat szükséges használni, amilyen mérések, vizsgálatok, adatok az iskola rendelkezésére állnak. A drogpreevenció munkához közvetlenül és közvetetten is lehet információt gyűjteni. Nagyon fontosak a szülői vélemények, a fogadóórákon, szülői értekezleteken megfogalmazott problémák, melyek pontosabba teszik, kiegészítik a kérdőíves méréseket.

9.2. A mindennapi testedzés feladatainak programja

A testnevelés órák számának folyamatos csökkenése miatt egyre nagyobb szükség van a tanulók inaktivitását kiegyenlítő, a napi rendszeres testmozgás megvalósítását szolgáló helyi kezdeményezésekre, mint pl. iskolai szünetekben szervezett játékokra, délutáni egyéni és csapatversenyekre, labdajátékokra, tömegsportra, úszás- és táncanfolyamokra, iskolai sportkörü foglalkozásokra, népi játékokra stb.

Az iskolai sport magában foglalja az oktatási és nevelési intézmények tanulóinak testnevelési és sporttevékenységét, a tanórai és a tanórán kívüli, mind az iskolában végzett sporttevékenységet, mind az iskolán kívüli keretekben végzett testgyakorlást, testedzést és játékokat, túrákat, táborokat, mozgásos alkalmakat. Fontos a tanulók egészségének megőrzése, biológiai fejlődésük elősegítése, ennek részeként sportos életmódra, rend-

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

szeres fizikai aktivitásra nevelésük, továbbá a rendszeres sportolás és versenyzés iránti igényük felkeltése.

Célunk:

Az iskolai sport legfőbb célja az ifjúság mind nagyobb hányadának, vagy akár teljes körének lehetővé tenni a rendszeres testmozgást, a módszeres testgyakorlást.

Feladatok:

- a mozgásban rejlő örömforrások kialakítása
- a korosztályoknak megfelelő programok szervezése
- a másutt rendszeresen nem sportoló tanulók bevonása, számunkra vonzó, kellemes programok biztosítása
- a mindennapi testedzés lehetőségei egy részének biztosítását megoldhatja az iskola saját szakköreinek, diákköreinek ilyen irányú tevékenységével, a másik részét a iskolai sportkör sportcsoportjainak működtetésével
- lényege a helyi versenyek sokszínűsége, s az, hogy mindenki által űzhető legyen
- az iskolai sport tevékenysége azokat is be kell vonni, akik sem társadalmi egyesületben, sem egyéb szakosztályban nem sportolnak. Az egészséges életmódra minél nagyobb tömegeket kell nevelni.

Az iskolai sportkör szakmai programja alapján működik. Az iskolai sportkör célja és feladatai:

- Tagjainak rendszeres helyi- intézményen belüli és intézmények közötti – testedzési és sportolási lehetőségek megteremtése, megszervezése.
- A testedzés, a sportolás népszerűsítése, a rendszeresen sportoló tanulók számának növelése.
- A testedzés, a sportolás intézményi feltételeinek javítása, az iskola népszerűsítése a különböző versenyeken, bajnokságokon, sporttalálkozókon.
- Kapcsolatok kiépítése és ápolása más intézményekkel, iskolai és diáksport-szervezetekkel.
- Támogatók, segítők szervezése a testedzési, sportolási feltételek javításához, a sportkör célkitűzéseinek megvalósításához.

Az iskolai sportkör tevékenységi területei:

BÓKAY ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA
Nevelési program

- Sportcsoportok: kosárlabda, röplabda, futball, természetjárás, asztalitenisz, sportlövő, sakk, karate, tömegsport
- Házi versenyek
- Kerületi- és [Budapesti](#) Diákolimpiai Versenyek
- [Az intézményen belüli játékok, vetélkedők, versenyek megszervezése és lebonyolítása.](#)
- [Turisztikai események \(túrák, táborok\) szervezése.](#)
- [A vezetőség által meghatározott egyéb feladatok ellátása \(pl. sportszervező diák-képzés, önköltséges tanfolyamok szervezése, edzőtáborozások szervezése, stb.\)](#)

A sportcsoportok (szakosztályok) feladatai:

- Rendszeres játék, gyakorlási (edzési) és versenyzési lehetőség biztosítása.
- A fair play, az olimpiai eszme ápolása.
- A sportcsoport (szakosztály) munkájának népszerűsítése, az arra történő mozgósítás.
- A sportban tehetséges tanulók kiválasztása, gondozása, illetőleg társadalmi sportegyesületbe vagy tehetséggondozó műhelyekbe történő irányítása.

A mindennapi egészségfejlesztő testmozgás program valamennyi gyermek számára történő megvalósításában az alsó tagozatos nevelők és a testnevelők együttműködnek (órakeretben, délutáni napközis játékfoglalkozásokon, mozgásos játékokkal).

Nyitott tornaterem akciót szerveztünk hétvégén röplabda, kosárlabda és fociedzések.

Az iskolában a tanulóknak életmód-sportok megismerésére, gyakorlására is módjuk van (görkorcsolyázás, úszás, [kerékpározás](#), [síelés](#)).

10. Az iskola környezeti nevelési programja

Célunk:

A természetet, a közvetlen környezetet ismerő gyermekek nevelése, akik harmóniában élnek a természettel, környezetükkel és tudatosan cselekszenek minőségének védelmében. A környezeti nevelés nem önmagában a természeti vagy a humán környezetről szól, hanem az ember és a környezetének kapcsolatáról.

Az életkori szakaszok által determináltan a legfontosabb a helyes szokásrendszerek, magatartási formák kialakítása, amelyeket elsősorban az érzelmekre, a tudatra és az akaratra ható módszerekben kívánunk megvalósítani.

Az érdeklődés, a kíváncsiság felkeltésével, a megfigyeléssel, a közvetlen tapasztalatszerzéssel, aktív cselekedtetéssel a környezetben kreatív módon élő, környezettudatosan gondolkodó, kulturált magatartást, életvitelt tanúsító gyermeket nevelünk.

Feladataink:

A környezeti nevelés során valóságos történéseket, jelenségeket és konfliktusokat ismertetünk meg.

- A környezeti jelenségek értelmezése
- A természet időbeli, térbeli, számszerű, anyagi és működésbeli változásainak érzékelése, értelmezése, helyi, térségi, majd globális szinten a kulcskompetenciák során
- Az ember és a környezet kapcsolatai a helyi és globális problémák tekintetében
- A különböző technológiák környezetre gyakorolt hatásai
- A környezetkímélő, energiatakarékos technológiák
- Törekszünk: a helyes életviteli szokások megismertetésével a harmonikus személyiségformálásra, a pozitív jövőkép kialakítására –és arra nevelünk, hogy az ember és környezet kiegyensúlyozott kapcsolata az életminőséget meghatározó érték legyen.

A környezeti nevelés szakaszai:

1. alapszakasz: 1-6. évfolyam

- a helyes szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítása
- érzelmek, érdeklődés, kíváncsiság felkeltése az élővilág, a természetben lejárló folyamatok iránt

- környezetbarát aktív magatartás kialakítása spontán és irányított megfigyelésekkel
- a mindennapi életviteli szokások – vásárlás, takarékoság, hulladék-szemétfelhalmozódás, újrahasznosítás problémáinak megismertetése
- az ivóvíz jelentősége, takarékos vízfelhasználás módszerei
- hagyományos (majdnem vegyszermentes) takarítási módszerek, anyagok megismerése
- az egészséges környezeti életvitel (szellőztetés, légzéstechnika, egészséges táplálkozás, teljes értékű tápanyagok fogyasztása)

2. alapszakasz: 7-8. évfolyam

- a kialakított szokásrendszerek működtetése
- a környezettudatos gondolkodás és magatartásformák fejlesztése (megfigyelés, megértés, rögzítés, alkalmazás, értékelés, visszacsatolás viszonylatában)
- az emberi tevékenység természetre és környezetre gyakorolt hatásainak ismerete, az ökológiai szemléletmód kialakítása
- adott témakörök: a településünk természeti értékei (növények, állatok, környezeti társulások); településünk környezeti problémái: levegő, zaj, víz (ivóvíz, szennyvíz), termőhelyek védelme (parkok, közterületek, környezetünk allergén tényezői, növényvédő-szerek); hulladékkezelés (hulladékhasznosítás, szelektív szemétkézelés); a velünk élő állatok tartásával kapcsolatos problémák kezelése (állattartási szokások, állatvédelem); az ember által „felépített” környezetünk problémái (iparosítás, utak, közellátás, stb.)

A környezeti nevelés színterei:

- az iskola és közvetlen környezete (tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, környezetvédelmi, túraszakkör)
- [projekthét \(nem szakrendszerű oktatás formájában\)](#)
- [az egész éves ÖKOPROGRAM](#)
- erdei iskola, tanulmányi kirándulások
- jeles napok rendezvényei, hagyományőrzés
- iskola versenyek, akciók, pályázatok.

11. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái

Az iskola alapvetően két nagy egységének együttműködése meghatározó a kapcsolatrendszerben.

11.1. Szervezeti formák

- a) *Szülői munkaközösség:* Minden szülővel, illetve a szülők választott képviselőiből álló munkaközösséggel folyamatos a kapcsolattartás, véleményüket kikérjük a törvény által előírtak szerint és minden nagyobb iskolai döntés előtt. Diákönkormányzat: jelentős szerepe van a diákok érdekérvényesítésében. Szervezetük az osztályközösségek által delegált képviselőkből áll. A segítő tanár tevékenysége jelenti a felnőtt (pedagógus) kontrollt, az információ áramlásának kulcsszereplője.
- b) *Nevelőtestület:* az iskola fő döntéshozó szerve. Tagjai mozgatórugói a tanár-diák, szülő–tanár kapcsolatoknak, a belső jó munkatársai kapcsolat pedig az egység alapfeltétele.

11.2. A kapcsolattartás formái

A szervezeti egységek között világos, tervszerű együttműködés, állandó információáramlás szükséges.

Családlátogatás: célja a gyermekek családi hátterének alaposabb megismerése, tanácsadás a problematikus esetek kezelésére.

Szülői értekezlet: a szülők tájékoztatást kapnak az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola értékelő munkájáról, a közösség tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, iskolai magatartásukról, a közösség céljairól, tevékenységéről.

Fogadó óra: feladata, hogy a szülők és pedagógusok személyesen találkozzanak, a szülő tájékozódhasson gyermeke egyéni tanulmányi előmeneteléről, tanácsot kaphasson az otthoni tanulásról, a szabadidő hasznos eltöltéséről, felzárkóztatásról, tehetséggondozásról, továbbtanulásról, stb.

Nyílt órák: lehetőséget adnak a szülők részére, hogy betekintsenek az iskolai nevelő-oktató munkába, személyes tapasztalatokat szerezzenek az osztály tanulmányi munkájáról egy-egy tanítási órán.

Írásbeli tájékoztatás: a tanulók tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról átfogó értékelést félévente kaphatnak a szülők. Rövidebb időszakokról, egyszeri megnyilvánulásokról, eseményekről, programokról rendszeresen is tájékozódhatnak a szülők.

Az iskola igazgatója tájékoztatja a tanulókat, az iskola terveiről, az iskola életéről évente egy alkalommal diákközgyűlésen, másrészt a diákönkormányzat ülésein. Az osztályfőnökök feladata, hogy a gyermekekkel az osztályfőnöki órákon beszélgessenek a közösség ügyeiről. A tanulók kérdéseiket, véleményeiket szóban vagy írásban egyénileg, vagy választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, vezetőségével, a nevelőtestülettel.

A szülőket az iskola vezetősége tájékoztatja az iskola egészének életéről, a munkatervekről, az aktuális feladatokról. Az osztályfőnökök pedig a szülői értekezleteken beszámolnak az osztály szülői közösségének az osztály életéről, a közösség fejlődéséről, az osztályfőnöki órák témáiról.

Az iskola igazgatója félévente összehívja a szülői választmány tagjait.

A pedagógusok és a szülők kapcsolata csak akkor lehet gyümölcsöző, ha rendszeres, kiszámítható, a kölcsönös bizalom elvén alapul.

A szülők kérdéseiket, véleményüket és javaslataikat átadhatják szóban vagy írásban személyesen vagy képviselőik által az iskola vezetőinek, a pedagógusoknak, a szülői képviselőknek.

A szülőktől a pedagógusok azt várják, hogy

- objektív magatartásukkal támogassa az iskola pedagógiai munkáját,
- ismerjék meg és bízzanak a pedagógus szakmai felkészültségében, munkájában,
- otthoni tanulással, tevékenykedtetéssel segítsék gyermekük fejlődését,
- pozitív pedagógus-képet alakítsanak ki gyermekükben,
- vegyenek részt a szülői értekezleteken, fogadóórákon, nyílt napokon,
- tekintsék meg az iskolai ünnepeket, nyílt rendezvényeket,
- lehetőségeik szerint vegyenek részt az iskola támogatásában.

Egyéb kapcsolatfelvétel:

Unió tagállamok – elsősorban angol és német nyelvterületen élők – diákjaival, pedagógusaival a nemzetek közötti kulturális kapcsolat, hagyományok, népszokások megismertetése, az európai azonosságtudat kialakítása és a beszélt idegen nyelv alkalmazásának céljából.